

ФОРМА ПРАВОЧИНУ

Курсант 3-го курсу Діденко М.Е.

Науковий керівник: доцент кафедри цивільного права і процесу НАВС, к.ю.н., доцент Бурлака О.С.

Волевиявлення учасників правочинів може здійснюватися усно і в письмовій формі. Загалом, сторони самі можуть обирати спосіб вираження волі, за винятками, встановленими законодавством. Вибір форми, таким чином, залежить від: а) волі учасників правочину і б) вимог щодо форми, встановлених законодавством.

Форма правочину дає можливість зафіксувати волю його учасників, підтвердивши реальність їх намірів щодо настання, зміни або припинення їх цивільних прав та обов'язків. Крім цього, письмова форма двостороннього правочину дає змогу з'ясувати зміст волевиявлення кожної із сторін.

Правочин породжує права і обов'язки за умови дотримання необхідної форми. Правочини можуть вчинятися усно, у письмовій формі, шляхом здійснення конклюдентних дій, мовчанням (бездіяльністю).

Усна форма правочинів полягає в тому, що сторони виражають волю словами (при зустрічі, по телефону), завдяки чому воля сприймається безпосередньо. У загальному вигляді правило про сферу застосування усної форми правочинів формулюється наступним чином: правочин, для якого законом або правом сторін не встановлена письмова форма, може бути здійснена усно. Цим самим суб'єкти, які вчиняють правочин, надають свободу вибору між усною і письмовою формами.

Операція, яка може бути здійснена усно, може відбуватися та кож шляхом здійснення особою конклюдентних дій. Конклюдентні дії (від лат. *Соп-сМеге* - укладає ти) - поведінка, за допомогою якої виявляється намір особи

вступити в правочин. Та к, опускаючи в а втомат гроші, особа виявляє волю на купівлю товару, що міститься в а втоматі.

Мовчання може мати правостворюючу силу, якщо законом або угодою сторін йому надається така властивість. Тільки в цих випадках мовчання свідчить про висловлення волі суб'єкта породити або допустити правові наслідки. Так, якщо орендар продовжує користуватися майном після закінчення строку договору при відсутності заперечень з боку орендодавця, договір вважається поновленим на тих самих умовах. Даний приклад цікавий і тим, що воля орендодавця на продовження орендних відносин виражається мовчанням, а воля орендаря на це виражається шляхом здійснення конклюдентних дій (продовженням користування орендованим майном).

Письмова форма дозволяє на йбільш адекватно, документально закріпити волю суб'єктів правочину і тим самим забезпечити докази дійсної спрямованості їх на мірів. За угодою суб'єктів можна втілити в письмову форму будь-який правочин, хоча за законом така форма і не обов'язкова для нього.

Письмова форма правочину означає, що воля осіб, які його здійснюють, закріплюється (об'єктивується) у документі, підписаному особою або особами, які вчиняють правочин, або на певним чином уповноваженими ними особами.

Для деяких правочинів письмової форми недостатньо для того, щоб вони були належним чином вчинені. Для цього є така зва на «складна письмова форма», хоча не всі правочини визнають цей термін, під яким мається на увазі нотаріальне посвідчення та державна реєстрація правочину.

На підставі викладеного можна з упевненістю сказати, що при укладенні правочинів необхідно дотримуватися форми укладення правочину за того, щоб такий правочин вважався дійсним.